

A black and white portrait of a man with glasses, wearing a suit and tie, looking slightly to the left. The man has short, dark hair and is wearing thick-rimmed glasses. He is dressed in a dark suit jacket over a light-colored shirt and a patterned tie. The background is a textured, mottled grey.

СЭКП Бай-Тайга райкомунун
партийжи-организастыг ажилдар
кэлдизиниң эргелекчизи.

М. ЗРЕС-ООЛ.

Ажыл-агый чериниң девискээринде хар чуга болгаш суггатайтыры алзэн берге болуп турар, илдың-даа болза, совхоз хемчеглерни ап, 6 сут сөөртүр автомашинаны база суггуг доскаларлар сөөртүр ийи тракторну быжылгыла. Олар ам малчынарны доктаамал эргй кезип, суггу сөөртүр чедирип туралар.

Ол ышак, коллективтер бызаан-
ныдан аягы национал хөгжүм херек-
селерин үнөлөгө ажыглайын туу-
рагы илерет. Чынг демиселдин

Моон мурнундагы көрүлделерге
оргалыгың бот-тывыңгыр артисте-
и үгүлчү бирги черни ап турган

үүдэлиндэ бирги черни Хандагай-
ының, ийгизин Чаа-Суурнуу, үш-
үзүн Солчурнуу уран чүүл коллек-
тивтери алган.

Т. МОНГУШ.

Чонгуц эдилезинге турган номнарны кийр садып алыр салбыр хейсанннг ховар номнарны кийрип алган. Пассажирлер АТА-зынын автовокзалында киоскиде эш Буркова, Буг-Хемнин оң талааы эршинде киоскиде эш Золян ном садар планын база ажырганнар.

СЭКП-нің ХХІІІ съездининң чаа беш чыл
платаныңч таламы-биле Директивалары кедээ
ажыл-агыйынч материал-техниктиң баазасын
улам ылай хөгжүдерин көргөн. 1966—1970
чылдарда кедээ ажыл-агыйга капитал салыш-
кыны өрткен беш чыл-биле деңизгө барык ийи
катан көүдүр азы 71 миллиард рубль болур.
Ооң алаан кезин техника, туугут материалдары,
дериг-терекселдер кылмырынга чарыгдатынар.
колхозтарга, совхозтарга минералдыг чемшичи-
дилетер, хоран химикаттар болгаш өске-даа ма-
териалдарын өзүр көүдүр. Чугае бо чылын бе-
зин бистин республиканың ажыл-агыйларынның
чалгын өзүтар кедээ ажыл-агый машиналарын,
дериг-терекселдерин болгаш өске-даа материал-
дарын 6 миллион ажыг рубль түгө берген. Ын-
чангаш колхозтарынң болгаш совхозтарынң үлет-
пү-биле харызаакчы организациязы болур.

И. ОЛДЫРЕВ,
республиканский «Сельхозтехник»

ОПЧУРАШТАРЫ

ВЕНГРИЯГА УЖУРАЖЫШКЫННАР

Орск. Домогосов

Бо чылдың октябрь айда СССР-нин он аягы националларынын талашы эртемденер-бисе кады Венгрия Улус Республикага чедип, 18 хонук иштинде ол чурттуу чон, ажал-агымы болган културалык-биле таныш чораш келдим. Анда чораш, соңуургап көргөн, билген чүүлдерини маада бижип көрейин.

Октябрьнун 1-нин хүнүндө 28 эртемденер Москва хоорайнын Шереметьево аэродромунун «ИЛ-18» самолёт-биле ужулуп үнгөш. 3 шак 20 минута болганда, Венгриянын на-йсыгалы Будапешт хоорайга келди-вис. Бисти аэродромга Венгрия Улус Республиканын «Билиг» нийтиделин-ни болган Венгрия-совет наймаал нийтиделинни төлөөрү чылым-биле уткуп алганнар. Будапештте «Нани-она» деп бир төп аалчылар бажы-нынга чуртап бөдөннү. Хүн ам-лаа эрте чүв болганда бистер 2—3 бооп алгаш, хоорайнын чамык черлерин соңуургап көрүтүс.

Даргазында уугу хүндө автобус-ка олуруп алгаш, хоорайны кезип, экскурсиялап эгеледиге. Ол хүн Будапешттин 50 муң кижжи сыйлар «Найра» деп стадионун. Револю-ция шалун, ол шалде Венгрия күрү-нүн 1000 чыл болганынга бараал-гаткан маадирларын тураскаалар-ын, венгрия маадир Янош Хунядини шизеэни, Дунай хемини эриктери-ни, Дунай хемини ортуулуна Маргит деп эң чараш паркты, Буда-пештин эргезин, Геллерт деп дага Будапештин хостарына киришкен, амы-тынн берген маадирлар совет шериатларын тураскаал көрүп, Венгриянын чуртук галлерейын болгаш эи-не хай бинаар атракционнардыг Визамаркты соңуургап көрүтүс.

Октябрь 3-те Венгрия республи-каны эи-не аякы социалисттик үлө-пурат оюну — Дунайворашке халкымыс. Анда баргаш, чаа хоорай-ны, металлургия заводун, култура бажыны, анык ажалчыларын чуртап, өөренип, ажаллап турар черлерин. I—IV класстык школа-рын көрүп таныштымыс. Анда бисти база-ла хоорайны «Билиг» ний-тиделинни ажалдакчылар хүлөп-түп, бисти-биле чуртапашканнар. Дунайворашке амы уенин чаа хоорайы болганда, ол Венгриянын еске, ыла-гыла эрчи хоорайларын көчүт-малайды. Оон бүтү туугуларын амы уенин чаа хевирлерин-биле туткан. Дунайвораштин металлургия заводу СССР-нин Кривой-Рогдан Кара далай болган Дунай хемини сөөртүп келген демир руданын бодунун хамуру-биле ээлдирин турар. Ол заводту СССР-нин амы-дунчалык дууламчымы-биле туткан. Ол Венгрияла улуту-рун бүт дугаар социалисттик хевир-ини уугу заводу бооп турар.

Октябрь 4-те Венгриянын чиге муруну кымытаанын, муруну Венгриянын төвү Сегед деп хоорайга келди-вис. Ол хоорайны туристер болгаш оон чурттаакчылары-ла чаптап, яны-буру азалары. Ол чеге хүн чыл-да 2000 шак чедип бизг турар боор-га, «хүн херидиша хоорай» дээр. Ол чеге кезде ажал-агы културал-зынын, малайгы переп тарымын-нык ораны бооп турар. Перепти венг-ролн парика деп алаар, оон уку-рунда ол хоорайны «Парика хоорай» деп-ла алаар. Сегед хоорай-да эи-не хай өрөдиге черлери: уни-верситеттер, институттар, школар хай боорга, «школар хоорай», оон ангыда ол хоорайга чылдык-на 10-15 хонук иштинде театр турар чүв-төөдө, «театр оюнарларын хоорай» деп база алаар. Хоорайга хары утга 7000 кижжи олурунтар амык те-атр бар. Анда бис келериништин му-руну чарымлаа бистин Грузин СССР-нин таныш болган плекса ансамбли ааллап чораш барган чорду.

Ол облыстын «Билиг» болган Венгрия-совет наймаал нийтиделинни ажалдакчылар бистерин анык-буру органдарларга лекциялар номчу-дары-биле үлөжип алганнар. Мээк лекция номчуру-биле таварышкан органдары — Муруну Венгрия-нын кезде ажал-агы эртем-шичил-лел институтун эртем ажалдакчы-ларын болган. Анда чеге бээривиске, баштай институтун директору бол-ган оон эртем талазы-биле ора-лакчы дуулап алгаш, институтун

ШКОЛАЧЫ БИЛИП АЛЗЫН

С. МАРШАН.

Чивенешкен сылдыстарын Шимчээшкенин шичилээрин, Маинаар болган уждар-даа Машинаны башкаарын Ылап күзүр болууза ам Школага эки өөрени.

Вокзал эвес, школаже Божуулааш-даа канчаар диве. Школада дугуй чок-ла. Ынчалза-даа маңы дүрген. Школа ам манаар эвес, Ырай бээрге, чеппей баар сен.

Кеттингени үвүр-савыр Келир болза школаже Кирибес деп дүрүмүнү Кичээнгейден черле салба.

Башкы дээрге класзынны Баштап турар чолаачымы. Эчис улау оруктууа Эжиндирген корабльдин Башкарыкчы-командири — Башкын сөзү сенэ дужаал!

Анчы кижжи боозу чокка

Аннаар мен деп айтганмас-даа, Бажынындам чазаныкчы Бады тутпайн база үнемес. Школаже чоруптарда Школага база индыг. Бажынынга номнарынны База черле адып кагба.

Школачы дневнитин Аажок эки кадагалар. Школадан онаалгазын Анаа тода бижип алыр. Башкызынны онаалгазын Бажынынга келген доразан Авазынга, ачазынга Ажа туткаш көргүзүп бээр.

Ужудукчу — самолётка Уруу ышкаш аажок ынак. Пулемётчик — пулемёдуң Бүгүдөдөн артык канчаар. Мастерин станогу Магалык-ла — шил дег арыг. Аыттыг шериг селемези Аддын ышкаш кыланайныр. Партаңны, класзынны База ынчаар арыглап ал.

Кыдыраажыны, номнарынны Кылаң кылдыр эдилеп чор.

Парта дээрге орун эвес, Баартактанып анаа чытпас. Партаңга таптыг олуру, Башкын сөзүң эки дынна. Артык чугаа чугаалавайн, Аажы-чанын эки туттун.

Хедер-оолдуң оладу деп Кезезде-ле көзүлүң дээр Партазынга адын бижип Бак чанчыл — чүдөк бужар!

Ирелерге дузалажып, Инвалидке орун чайлап, Бичинилерни карактажып, Бичинден-не чанчыгып ал. Полказынын кызыл тутун Боолуг солдат таннылдылар тур.

Школанар тутун база Ынчаар сагып хүндүдөкөр. Школанар алдар адын Ышкыналар, уругларын! Очулдурган Б. ХӨВЕНМЕЙ.

«Октаргайнык аалчымы» деп иштин декабрь 15-тен эгелеп

З. НАМЗЫРАЙ.

Л. КОТОВТУН фотозу.

Сураглыг кижилерниң амыдыралындан

Бурган бар бе дээрзин айтырар дээр ийи муң верста ырак черден бээр келдим.

Павлоа ачаа мынча деп харылаан. — Ол чок кавыдан бурган бар дээрзиниң бадыткамы тыппаан болганыңарда, ийи муң верста ырак черден оңу тып аар дээр ырак чораш херээ бар бе?

«АЗА» Шалып бир-ле катап чаа чыл бүүдүзүндө ийи болган соонда ол-ла хеп-сымы-биле чугаага кезип олурункан. Доктаар черинге чедип келгеш, хө-лөзүмнү төлөөр бодан. Актер-нү сөөртүп чораш кижжи хемер-тен хал көрүп келгеш, алгы-рып-ла үнкен: — Аза! Аза! — «Азын» дүжүрүп каалкаш, акшазын-даа албайн ыңай болган. Улус сөөртүп ол кижжи-ни Шалып каш хонук дүрү-зүндө дилеп келген. Арай боорда тып алаш, театрға кезип ийи көрүңкө чалаан. Чаа чыл бүүдүзүндө аза эвес, ха-рык артист Шалыпны сөөр-

туп чораш-дыр мен дээрзинге сөөртүкчү ам-на бүүрүзүн.

ХООЧУН ТАНЫШТАР Сураглыг италян ыраажы Энрико Карузо Америкага чо-рааш, машиназы урели бээрге, чогуунда турган фермерниң бажынынга келген. — Мен Карузо-дыр мен — деп, ыраажы фермерге бодун илеткэн. — Бурган-на бо! Элдетишиң ала! — деп, фермер кайгаттын-ган. — Силерниң-биле ужура-жыр боор мен деп, кажан-даа сакымайн чордум. Көрүп көр-даан, — дээр фермер кайдын-га чугаалаан: — бистиң муру-нүстө сураглыг аян-чорукчу Робинзон Крузо бо ышкыжыл, оон дугайын мырыңа чал-чаа номчаан болгай бис.

ААР ЧҮБӨК СӨӨРТПЕНЕР Билигир чарлакчы М. Гар-кави дээрзи бөлүк артистер-биле кады аэродромга самолёт манат турган. Ужудушкун та-лазы-биле дежурный ачаа чоокшалап келгеш, айтыркан: — Силерниң деңкир кайы хире?

— 140 килограмм — деп, Гар-кави харылаан.

— Айтышкын ёзуугар бир кижиге 85 килограмм онаа-жыр болгай. — Ам канчаар боор, артык черки кезип кааптыңар даан — дээр, ол иштинче айтып баш-тактаган. — Ындыг ужур чок үлгедиг кылбас улус бис, ынчалза-даа деңкирчиң ылгалын чүкү орнунга төлөөр алаар силер — деп, дежурный чугаалап.

ШАЙ ИШПЕС Скрипкага ойнаары-биле су-рагжаан Венявский дээрзин Пе-тербургтун уран чүүлге ынак-шыдыг бир-ле чурттакчымы бодунуңче шайлааш баары-биле чалаан. Ол аразында демги кижжи мынча дей тыр-кан. — Скрипкаарны база ап алыңар. — Скрипканы мурунунда силерге өөрүп четтергенни илереттим, ол шай ишпес-ле болгай — деп скрипка ээзи эп-тиг-ээлдээ-биле харылап-тыр.

Теннистин тилекчилери

Кымылдың хөгжүм учулыңында спортчу маргылдаар педеля са-мында чаңыл болуп эртин турар апарган. Чоокта чаа стол теннис-инге үчүлүңгенин бирги чери даш маргылдаа куштарыны болгаш дыпталылганы Гастелло аттыг па-рыжыкты теннис алынга болган.

Уч маргылдаа үчүлүңгени тен-нис талазы-биле шымак ооздар, уругтары киришкен. Оолдарын ийини күрүстү сургуузу Васильев кымыла-даа апырбайн тилекчи бо-луп үнгөн. Ийини-үшкү черлерин Мартенянов биле Ооржак дараа-лаштыр ээлген. Уттардан Пра Потеева бодунуң дууламчыла-рын чык уду, бирги чери чаа-лап албышап, үшкү разрядтын нормалы күткөткен.

Тилекчилерин үчүлүңгени мак-тал бижиктери-биле шаңаан.

М. ЭНГЕЛ-ОЛ.

Аспирантурага өөренир күзелдиглерге

Аспирантурага өөренир күзед-диг дээр эртемниң амык ооздар, кыстарга аспирантурага кирер негеделер — кирерин экзамен-терин, кандидат атты чедип алы-рынга эрежок чугула экзаменер (кандидаттык минимум), дис-сертацияны темазын канчаар ишлеп алыр болгаш аспиранту-рага өөренирин берген кандидат-гы дээрин тодаргай билинмес болуулар.

Кирерин экзаменерин дужа-ар мурунда бир паралаар ама хире (машинга паралаан 25 арин) авторфератты бижээш, дээр өөрөдиге черинче аам эр-тем-шичиле институтуңче чо-рулар. Бир эвес паралаага үнөш ажалдыг (чүд, оекер) кижжи болза, ону авторферат орунуга чоруду боору.

Авторферат мындыг ынамыг негеделерге харылааттыр: бо-дунуң тускай эртемниң талазы-малы (кодуудуна шалып алган те-мазынга холбаштыр) нияти те-ориялык айтырымы билери; ав-торунуң материалдарын чымы, анализин билди аргазы; чымы алган материалдардан оң эртем талазы-биле түндөөр кымын, эртем талазы-биле бодолдор тып билери.

Аспирантурага кирерде боду-нуң тускай эртемниң, СЭКП тө-гүзүңе болган даптыкы дуга (Барым Европаның дыдары-мык бирээниң) экзаменер дужа-ар. Бир эвес аспирантурага кирин турар кижжи моң мурун-да философия-биле даптыкы дуга-ка кандидат экзаменерин дужа-алаган болза, ол чүдө бодунуң тускай эртемниң экзаменни дужа-ар. Бодунуң эртемниң кирери-ниң экзаменниг бир айтырыг

иният теория талазы-биле, өсө айтырыг тодаргай темага, ко-дуудуң диссертацияны темазы-га холбаштыр боору. СЭКП тө-гүзүңүң экзамен кодуудуна дэр-ди өөрөдиге чериниң күрүне эк-замениниң программазы-биле амы боору. Даптыкы дугаа экза-мен үп айтырыгдан тургуустар: 2500 хире чуратгалыг (1,5 арин) чүдүзү славянскы дуулам-ыла бир шак дүргүзүндө бижип очу-дурар. Оон ангыда даптыкы дуга-мынга үзүндүлериномчуру болган савар чокка очулдуру-шан, чамдык естерини, домк-тарын база дүрүм каттыжым-кынырынны огулазынча оза-гай байдалдарын тайыбырлар. Бирги, ийини айтырларга очу-дур, чуртундун темазы ыла-м-бүрү: география, химия, геология, астрономия, дуга болган өсө-дө эртемнелер талазы-биле болуулар. Ушкун айтырыг — соудунуң үзү-ндү даптыкы дугаа савар чокка номчуру болган оң кол утаалар орус дуга кымынга ту-галлаар.

Материалдар чымынга болган диссертация бижирде чык бо-лур-биле аспирантурага кирер-де тодаргай темалыг, парлаттын-ган ажалдыктыг боолуру конгүт чугула. Аспирантурага өөренир тура материалдарын чымайн, ха-рын мурунда белекпен алган чүдүлериң додуруң, тодардып чымыр эрежок чугула, ынал-бас болза материалдар чымынга, оларын сайгарып кымынга, те-ория биле методикага номнар номчурунга, чүдүлериң парала-рыңа 2—3 чыл эвээш боору. Аспирантурага өөренир күзед-диг кижилер бодунуң дооскан и-нститудуңа кирер болза конгүт

эки, чүдө дээрге ол институтту дооскан кижилерин аспиранту-лар удуругуучулары — профессо-рлар уугу күзед-биле алыр. Аспи-рантыга удуругуучу айтырымы бер-ге, чүдө дээр аспирантурага кирип турар кижиниң эртем ажалынга аргазыны, оон амы-хууда болган албан-ажыла эки мынарын удуругуучу баштай бис-ле болгай.

Аспирантурага өөренир хуусаа 2—2,5 чылдан 3 чыл чедир боору. Кандидаттың үп экзаменерин дужаган кижжи аспирантура 2 чыл өөренир эргелиг; философия биле даптыкы дуга дужааттынган болза аспирантура 2,5 чылда өөренир. Ол хуусааны аспирант бүүдүрүмчеге ажаллаары чугу-ла, чүдө диге бо хуусаа аспи-рант бодунуң удуругуучууну болган өсөк башкыларын лек-цияларынга база семинарларынга олурур, эртемниң талазы-биле лекцияларын номчуру, студенттериниң күрү болган диплом ажалдыктыг удуру, оларын ре-сепциялап кымыр, хай-иният ажалын база чорудар күзээл-диг.

Бо бүгү очула аспирантурага хамаарып, оон ангыда дорт чыл хуусаалыг заочная аспиранту-рага бар, анча хуула аларынны негеделери очула аспиранту-рага биле домей. Бир чыл хуусаалыг очула аспирантурага кол нуру-зунда диссертацияны чүдө бижип доозар дон кижилер кирер.

Очула аспирантурага 35 хардан, заочная аспирантурага 45 хар-дан куду намыз кижилерин ху-лап алыр. Аспирантурага нияти конкүре ёзуугар азы конкурстан дашкаар кирип боору. Ынча-лашкан болган автономн респуб-ликаларын, крайларын база об-ластарын үндөш чурттаакчы-ларынн кижилерин конкүре «ока» хуулап алыр. Олар аспи-рантураны дооскаш, бодунуң рес-

публикамын аам обалазынга ба-рып ажалдаар алаар. Аспирант кижиниң чуртап турган квартиралы оң өөрөдиге-ниниң чылдарында аспиранты-ны эргезинде артык турар бол-ган ону кым-да хуулап алыр эрге чок.

Аспирантынн стипендиязы 78-тен 100 рубль чедир. Ажалдан турган черинге 100 рубльден ылаан шалымын турган кижжи бодунуң шалымын ийикке азы 78 рубль азыр. 100 азы оон хой шалымын кижиниң стипендиязы 100 рубль боору. Чуртун канда-лаа дээр өөрөдиге чериниң чымыр артем-шичиле институтуңуң аспирантурамын 1962—1965 чылдарда чыл бүрү кон-курстан дашкаар беш кижини Тывадан хуулап алырны шил-тирээш. Ол доктаал ёзуугар эр-тем дорт чылдын дүргүзүндө 20 хире эртем кандидаттарын белек-ке алыр аргалыг турган, чүдө 13 кижини аспирантурага чо-руткан бис. Олардан чүдө ийи кижжи чогуур хуусааында дис-сертацияны камгалап алган.

1966 чылда СЭКП-нин Тыва Обкому аспиранттар белекче-лариниң хуусаанын уадыр дуга-ында дилеп кымырга, ээни каш чылдар дүргүзүндө кандыг-даа өөрөдиге черлериниң аспиран-турамын чыл бүүдүндө 10—15 кижини чоруду боолуру чөлөз-роон. Ынчалыкка бо чымын Ты-вадан аспирантурага чыгыс-даа кижини өөрөдиге чорутуулан.

Амы үдө аспирантурада Ка-лин-оол Күжүгет, Кын Март-оол (ийнээ Ленинград), Сулчун-оол Сат, Монгуш Манай-оол, Хеймер-оол Ондар, Седип Арак-чаа, Кунгаа Сямчат, Фаня Су-лай дон өсө-даа шугу 12 кижжи өөренир турар.

Эртемниң кандидаттарын бол-гаш докторларын төп черден чо-

рудун бээрин манаваа ужураут бис. Бо талазы-биле инициатива-мын көдүрүп, эртем ажалы кымыл боолу аргалыг кымыл кы-жыларын аспирантурага чорудар болза эки. Аспирантурага өөр-енир күзед-диге диссертацияны камгалаар деп турар аштерден (З. Арагачы, В. Солдатов, М. Ха-дахов) консультант ап боору.

Консультацияны пединститут башкылары, эртем кандидаттары Х. А. Алыш-оол, Ш. Ч. Сат, Р. Р. Беган, О. О. Барган, С. А. Хоро-шавин, Е. П. Коптева, А. Г. Ковал-ев болган Тываын эртем-шичил-лел институтунун ажалдакчы-лары В. Ч. Отур, Л. Б. Гребнев, Л. А. Монгуш, И. Т. Кымыл-оол, А. К. Калзан берип боору дээр-лиге дадалаа чок.

Кезде ажал-агы болган эр-тем-шичилел институттарына кирериниң экзаменерин коду-дуна чазын (март-апрельде) дужаар, а өсөк дээр өөрөдиге черлеринче экзаменерни күзүн (сентябрь-октябрьда) дужаар хуусаалы болгай.

Аспирантурага өөренир бол-ган диссертация бижирин ыл-дыг-ла белек эвес, бергезер хай. Аспирантынн ажал хүнү 14—16 чыл үргүдүлээр, а диссертацияны доозуң турар үзүндө оон-лаа хой шак дүргүзүндө ажал-лаар дон кижилер бо бергезер-лер кортпаа херек. Эртемге бер-гезер дугайында Карл Маркстың кайгамчыктыг сөөстери маңда кырыа артык эвес боор: «Эртем чедип алырныга деген ам орук чок, эртемниң көпкө-хорумугу көкпалары-биле мога-малагдан кортпайн, халбаатан чорур кижжи оон хереденчек бедниге чедер».

К. ШАКТАРЖИН.

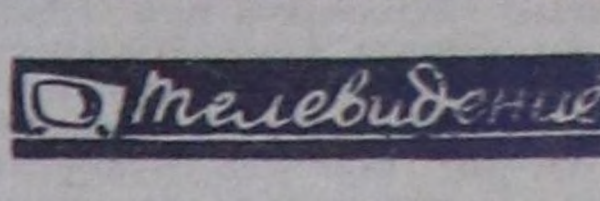
география эртемниңиң канды-дады.

Редантор К. Н. КУДАНИ.

ДЕКАБРЬ 10-ДА

«НАЙРА»: Уругларга дириг-чуркунтар 10.25, «Насреддин Ходжен-тиде» 1.55, «Наткыныны алуур» 12, 4, 6, 8, 10 шактарда. «КАА-ХЕМ»: Киночыны 10, «Цирк артистери» 2.30, «Поездиге бол-ган таварыш» 4.30, 6.30, 8.30 шактарда. «ЕНИСЕЙ»: Киночыны № 90 10, «Чанчыкка төрүтүңгөн» 12, 2.40, 6.40, 8.40 шактарда. «ВОСТОК»: «Хоорайа көлүн» 3, «Парларын чыгырыкчы» 4.50, 6.10, «Некторм» 8.30 шактарда.

ДЕКАБРЬ 10—СУББОТАДА

19.00—телемелдээр, 19—15—кыска метражтыг фильмдер: «Савды алган барыш», «Отгудму менде экилерден», 19.45—«Тоолга кирген маадирларын сактымын» деп дапчымын, 20.05—«Леонид Утесов» деп фильм, 21.30—«Орус арга» деп уран-четен фильмн 1-ти сериалы.

Тываның ном ундур черинин улуг машинакчы Х. Х. Сүрү-оолдун авазы, 1940 чылдан бээр партия кезигүну, пенсионер Хандыва Сайын-бөлөгө ХӨРТЕЗИНИН

ур болган аар арааш метени-биле холбаштыр Тываның ном ундур чери, партия болган профсоюз органдары мез-чон кижини ажи-талуге бол-гаш дүргү-төрөлгө ханы ка-жыдалын илердин тур.

Редакциянын АДРЕЗИ

Кымыл, Шетинки — Кравченко кудумчу, бажы № 3. ТЕЛЕФОН: НАР: Редакторун 24-63, редактор-нун орадакчыларын 25-24, 25-38.

Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң чанынча парлатта эргелелини типографиязы. ТС—01289,

агыл килдинини 21-47, үлөтүр килдинини 22-64, чагаа, ажалын болгаш кезде корреспондентилер база совет тургузуп болган ажалдак килдинини 21-27, иштик ил-форма килдинини 20-60, бүт-галтерияны 31-75, корректорларын 27-41, Солун келбей барган 32-75 телефонче кылар.